

Nyhetsbrev om EU-rätt nummer 8 2019

Innehåll

INLEDNING	1
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.....	2
Skatterätt.....	2
Finansmarknadsrätt	4
Offentlig upphandling	5
EU-DOMSTOLEN.....	6
Avgöranden rörande Sverige	6
Förslag till avgöranden rörande Sverige	6
Institutionell rätt och allmänna principer	6
Processrätt.....	7
Skatterätt.....	7
Konkurrensrätt m.m.....	9
Inre marknaden och fri rörlighet	9
Inrikes och rättsligt samarbete	10
Informationssamhället	14
Arbetsrätt	18
Konsumenträtt.....	19
Migrationsrätt	21
Miljörätt	21
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	21
NYA MÅL.....	21
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	21
FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET	23
Sverige.....	23

INLEDNING

Rätten att bli glömd vidareutvecklas, dels geografiskt, dels i förhållande till informationsfriheten, genom två förhandsavgöranden från EU-domstolens stora avdelning, i båda fallen rörande Google och i båda fallen på begäran av franska Conseil d'État. Avgörandena redovisas under rubriken Informationssamhället. Vidare redovisas från EU-domstolen bl.a. två avgöranden rörande Europeisk arresteringsorder, under rubriken Inrikes och rättsligt samarbete. Från hemmaplan rapporteras bl.a. om tre avgöranden rörande mervärdesskatt från Högsta förvaltningsdomstolen, under rubriken Skatterätt.

Carl Gustaf Fernlund har avslutat sin tjänstgöring som domare vid EU-domstolen. Han efterträds av Nils Wahl. Händelsen uppmärksammades genom en högtidlig sammankomst i EU-domstolen den 7 oktober, där det även uppmärksammades att Niilo Jääskinen efterträdde Allan Rosas.

I detta nummer av Nyhetsbrevet rapporteras om avgöranden från EU-domstolen samt från våra högsta instanser och lagstiftningsinitiativ under tiden 16 september – 15 oktober 2019.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Skatterätt

[Internetbaserad tränartjänst är inte en sådan tjänst inom idrottsområdet som omfattas av reducerad mervärdesskattesats](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 18 september 2019 i mål 5729-18, HFD 2019 ref. 37, konstaterat att en internetbaserad tränartjänst inte är en sådan tjänst inom idrottsområdet som omfattas av reducerad mervärdesskattesats.

Målet handlar om person som tillhandahåller tränartjänster över internet. För varje kund tar tränaren fram ett individuellt utformat träningschema som läggs upp på kundens konto på en hemsida, tillsammans med information och instruktioner om hur träningen ska genomföras. Kunden utför sedan träningen på en plats och vid en tidpunkt som han eller hon väljer själv. Kunden kan kommunicera med tränaren under och efter träningspassen via en chattfunktion.

Mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG) tillåter att en reducerad skattesats tillämpas på tjänster i form av "utnyttjande av sportanläggningar". Enligt Högsta förvaltningsdomstolen framstår det som klart att tränartjänsten inte är en sådan tjänst som omfattas av den direktivbestämmelsen. I den svenska lagen beskrivs området för den reducerade skattesatsen i stället som "tjänster varigenom någon bereds tillfälle att utöva idrottslig verksamhet". Även om den bestämmelsen alltså är formulerad på ett sätt som avviker från direktivet framstår det enligt domstolen som fullt förenligt även med utformningen av den svenska bestämmelsen att tolka den i enlighet med direktivet, dvs. så att den inte omfattar en sådan internetbaserad tränartjänst som är aktuell i målet.

[Forsrättningstur inte tjänst avseende förevisning av naturområden m.m. som omfattas av reducerad skattesats](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 23 september 2019 i mål 35-19, HFD 2019 ref. 44, prövat ett förhandsbesked avseende mervärdesskatt. Målet rör frågan hur en forsrättningstur ska klassificeras i detta hänseende.

För bl.a. tjänster som avser förevisning av naturområden utanför tätort samt av nationalparker, naturreservat, nationalstadsparker och Natura 2000-områden gäller en reducerad skattesats om 6 procent. Bestämmelsen om reducerad skattesats på förevisning av naturområden m.m. anges i förarbetena vara grundad på **artikel 98.2 första stycket i mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG) och punkt 7 i bilaga III till direktivet** (prop. 2017/18:1 s. 596). Av dessa bestämmelser framgår att medlemsstaterna får tillämpa en reducerad skattesats på tjänster i form av tillträde till föreställningar, teatrar, cirkusar, marknader, nöjesparker, konserter, muséer, djurparker, biografier, utställningar och liknande kulturella evenemang och anläggningar.

HFD instämde inledningsvis med Skatterättsnämndens bedömning att forsrättningsturen ska ses som en enda sammansatt tjänst. Enligt

mervärdesskattedirektivet får en reducerad skattesats tillämpas på tjänster i form av tillträde till olika typer av kulturella evenemang och anläggningar. EU-domstolen har uttalat att begreppet "tillträde till" ska tolkas i enlighet med den normala betydelsen av dessa ord och att de evenemang och anläggningar som räknas upp har det gemensamt att de är tillgängliga för allmänheten sedan en tillträdesavgift har betalats (Erotic Center, C-3/09, EU:C:2010:149, punkt 16 och 17). Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening stod det klart att försrättningsturen inte omfattas av mervärdesskattedirektivets bestämmelser om reducerad skattesats. Kravet på att de svenska bestämmelserna ska tolkas EU-konformt innebär att bestämmelserna om reducerad skattesats i mervärdesskattelagen så långt det är möjligt ska tolkas på motsvarande sätt. Bestämmelsen i 7 kap. 1 § tredje stycket 8 ML är formulerad på ett sätt som påtagligt avviker från direktivet, vilket kan medföra att det inte alltid är möjligt att tolka den EU-konformt. När det gäller den nu aktuella tjänsten framstår det dock som klart att den **inte heller omfattas av den svenska bestämmelsen om reducerad skattesats. Försrättningsturen karaktäriseras** nämligen enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening framför allt **av aktiviteten försrättning**. Även om deltagarna under turen förevisas omgivningarna ligger tyngdpunkten på att förbereda och genomföra försrättningen på ett säkert och för deltagarna tilltalande sätt. Det är därmed inte fråga om en sådan tjänst avseende förevisning av naturområden m.m. som omfattas av reducerad skattesats.

[Upplåtelse av möblerade lägenheter utgör inte skattepliktig rumsuthyrning i en verksamhet som liknar hotellrörelse](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 3 oktober 2019 i mål 301-19 (HD 2019 ref. 46) prövat huruvida en upplåtelse av möblerade lägenheter utgör skattepliktig rumsuthyrning i en verksamhet som liknar hotellrörelse.

Uthyrning av möblerade lägenheter kan mervärdesskatterättsligt bedömas antingen som skattefri upplåtelse av hyresrätter eller som skattepliktig rumsuthyrning i hotellrörelse eller liknande verksamhet. Företagsbostäder Sverige AB bedriver verksamhet i form av uthyrning av möblerade lägenheter till företag och organisationer. Uthyrningen sker dygns-, vecko- eller månadsvis och är avsedd att vara ett billigare alternativ till hotellvistelse. Bolaget överväger även att hyra ut lägenheter under längre tidsperioder. Genom ansökan om förhandsbesked ville bolaget få veta om dess uthyrning av lägenheter enligt två olika bokningsalternativ är mervärdesskattepliktig. I alternativ 1 är hyresperioden fem månader. Kundföretaget har rätt att förlänga hyresperioden men den möjligheten utnyttjas inte. Enligt alternativ 2 är hyresperioden fyra månader. Denna hyresperiod förlängs sedan med ytterligare sju månader. Lägenheterna är fullt utrustade för självhushåll. I hyran ingår el, värme, bredband och tv. Det ingår även sänglinne och handdukar samt slutstädning. Bolaget har en jourservice dit hyresgästen kan vända sig om t.ex. en nyckel tappats bort, om det skulle uppstå problem med vatten, avlopp eller elektricitet eller om hyresgästen behöver enklare kompletterande utrustning i lägenheten, såsom fläktar och filter. Det finns också möjlighet att köpa viss städservice, vari ingår byte av sänglinne och handdukar. Vid förlängning av hyrestiden är hyresgästen inte garanterad samma lägenhet som tidigare. Varje lägenhet är bokad för en specifik hyresgäst och kundföretaget kan inte byta ut hyresgästen utan att göra en ny bokning.

Högsta förvaltningsdomstolen uttalade inledningsvis att syftet med att undantaget från skatteplikt på fastighetsområdet inte omfattar rumsuthyrning i verksamhet som liknar hotellrörelse är att säkerställa att fastighetsupplåtelse som potentiellt konkurrerar med skattepliktig hotellverksamhet också ska bli föremål för mervärdesskatt (Blasi, C-346/95, EU:C:1998:51, punkt 20). Av EU-domstolens praxis framgår att hyrestiden är en betydelsefull omständighet för att skilja uthyrning av fast egendom, som är en förhållandevis passiv verksamhet som har samband med att en viss tid förflyter och som inte skapar något betydande mervärde, från aktiviteter av industriellt eller kommersiellt slag. Själva hyrestiden är dock inte i sig avgörande för klassificeringen av uthyrning av fast egendom även om den korta tidsrymd under vilken ett tillhandahållande av logi sker kan utgöra ett lämpligt kriterium för att skilja hotellogi från uthyrning av bostadsrum (Temco Europe, C-284/03, EU:C:2004:730, punkterna 20 och 21). Enligt de två exempel på bokinnsalternativ som bolaget lämnat och som antas vara representativa för den verksamhet som bolaget avser att bedriva uppgår hyrestiden till fyra respektive fem månader med möjlighet i båda fallen till förlängning. Det framstod enligt Högsta förvaltningsdomstolen att **avsikten var att regelmässigt hyra ut lägenheter under längre tidsperioder** än som normalt förekommer inom hotellbranschen. Det kunde **inte** heller anses att det **skapas** något **betydande mervärde** genom de tilläggstjänster som bolaget tillhandahåller. HFD fastställde mot den bakgrunden Skatterättsnämndens förhandsbesked.

Finansmarknadsrätt

Förvaltningsrätten i Stockholm har i dom den 25 september 2019 i mål 16932-18 och 16937-18 fastställt Finansinspektionens beslut om särskild avgift enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s blankningsförordning och avslagit klagandebolagets yrkande om att förvaltningsrätten skulle begära förhandsavgörande från EU-domstolen.

Bolaget World Quant hade i två beslut ålagts betala särskild avgift med 51 200 kr respektive 113 700 kr för sin underlåtenhet att inom föreskriven tid anmäla att korta nettopositioner i MTG AB respektive AB SKF passerat relevanta tröskelvärden för anmälan till Finansinspektionen. Bolaget hänvisade inför Finansinspektionen i båda fallen till att felen (som således var ostridiga) berodde på misstag. Vid förvaltningsrätten gjorde bolaget bl.a. gällande att det sanktionssystem som Sverige har antagit för överträdelser av förordning 236/2012 inte skulle vara förenligt med artikel 41 i den förordningen. Bolaget gjorde vidare gällande att det faktum att det svenska sanktionssystemet står ut i förhållande till de sanktioner som kan bli aktuella i andra medlemsstater, tvingar aktörerna på marknaden inom EU att anpassa sig till olika förhållanden. Det svenska sanktionssystemet innebär således ett hinder för marknadsaktörer inom EU att agera i förhållande till Sverige, vilket strider mot artikel 56 FEUF och friheten att tillhandahålla tjänster. Slutligen anförde bolaget att den svenska regleringen stod i strid med principen om skydd för berättigade förväntningar och att den var oproportionerlig.

Förvaltningsrätten avfärdade bolagets invändningar utan att ange närmare skäl.

Offentlig upphandling

[Bestämmelserna om onormalt låga anbud är inte tillämpliga på sådana priser som ligger till grund för utvärderingen av ett anbud i en upphandling men som inte utgör avtalsvillkor](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 19 september 2019 i mål 5355-18, HFD 2019 ref. 39, fastslagit att bestämmelserna om onormalt låga anbud inte är tillämpliga på sådana priser som ligger till grund för utvärderingen av ett anbud i en upphandling men som inte utgör avtalsvillkor. SKL Kommentus Inköpscentral AB (SKI) genomför med tillämpning av ett öppet förfarande en upphandling avseende ramavtal för yrkeskläder och skor för ett stort antal avropsberättigade myndigheter.

Upphandlingen omfattar ett specificerat och ett övrigt sortiment. Produkterna i det specificerade sortimentet, som omfattar ca 80 procent av upphandlingen, ska köpas till för upphandlingen särskilt framtagna nettopriser. För produkterna i det övriga sortimentet kommer det inte att avtalas några priser. De ska i stället köpas till vid var tid gällande ordinarie priser med avdrag för avtalad rabatt. I förfrågningsunderlaget angavs som ett obligatoriskt krav att anbudsgivaren skulle ange bruttopriser för produkterna i det övriga sortimentet. De angivna bruttopriserna skulle vara anbudsgivarens verkliga priser, dvs. ordinarie priser, och fick inte vara framtagna för upphandlingen. Prisuppgifterna, som skulle ligga till grund för utvärderingen av anbudet, kunde komma att verifieras om SKI misstänkte att de var framtagna för upphandlingen. Arbetsskydd Express Int. AB lämnade anbud i upphandlingen. SKI **misstänkte att bolagets angivna bruttopriser för produkterna i det övriga sortimentet var framtagna för upphandlingen** och begärde att bolaget skulle förklara hur det uppfyllde det obligatoriska kravet. SKI bedömde att bolagets svar inte var tillfredsställande och **förkastade dess anbud på grund av bristande kravuppfyllelse**.

I målet är den upphävda **lagen (2007:1091) om offentlig upphandling**, LOU, **tillämplig**. Enligt 12 kap. 3 § första stycket får en upphandlande myndighet förkasta ett anbud om den finner att **priset är onormalt lågt**. Myndigheten får dock förkasta anbudet först sedan den skriftligen begärt en förklaring från anbudsgivaren till det låga anbudet och inte fått ett tillfredsställande svar. Enligt tredje stycket ska den upphandlande myndigheten ge anbudsgivaren tillfälle att yttra sig över myndighetens skäl för att förkasta anbudet med beaktande av de lämnade förklaringarna. De nu redovisade bestämmelserna genomför artiklarna 2 och 55 i **direktiv 2004/18/EG** om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av byggtreprenader, varor och tjänster. Nu gällande bestämmelser liknar dessa.

Högsta förvaltningsdomstolen uttalade inledningsvis att de motstående intressen som berördes var dels att säkerställa att upphandlingen skulle leda till avtal som faktiskt kan följas, dels att skydda anbudsgivare från upphandlande myndighets godtycke. Enligt HFD avses med pris i de ovannämnda bestämmelsernas mening **endast sådana priser som ska utgöra avtalsvillkor**. Eftersom de priser som SKI ansett vara onormalt låga inte skulle utgöra avtalsvillkor var SKI inte skyldigt att genomföra ett kontradiktoriskt förfarande.

EU-DOMSTOLEN

Domstolen har under perioden 16 september – 15 oktober 2019 meddelat [43 domar](#) som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [6 domar](#) från stora avdelningen. Ingen av dessa domar har meddelats i mål om förhandsavgörande som begärts av svenska domstolar. Under samma period har generaladvokaterna meddelat [18 förslag](#) till avgöranden, varav inget rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats i ett antal av dessa avgöranden och förslag.

Avgöranden rörande Sverige

Förslag till avgöranden rörande Sverige

Institutionell rätt och allmänna principer

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 2 oktober 2019 i mål C-93/18, Bajratari, prövat en begäran om förhandsavgörande från Court of Appeal in Northern Ireland (Appellationsdomstol i Nordirland, Förenade kungariket) angående tolkningen av artikel 7.1 b i direktiv 2004/38/EG om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier m.m. Målet rör en underårig unionsmedborgares uppehållsrätt i Förenade kungariket.

Fadern hade åtminstone sedan den 12 maj 2014, då hans uppehållskort löpte ut, arbetat olagligt i landet, eftersom han inte har något uppehållstillstånd och arbetstillstånd. Ingen av familjens medlemmar har någonsin rest till eller uppehållit sig i någon annan EU-medlemsstat. De enda tillgångar som familjen förfogar över är faderns inkomst. Efter det första barnets födelse ansökte modern om erkännande av härledd uppehållsrätt enligt direktiv 2004/38. Hon åberopade den omständigheten att hon var den person som hade den faktiska vårdnaden om barnet, som är unionsmedborgare, och gjorde gällande att ett avslag på hennes ansökan om uppehållskort i Förenade kungariket skulle frånta hennes barn möjligheten att utöva sina rättigheter som unionsmedborgare. Ansökan avslogs och talan väcktes mot avslagsbeslutet. När målet kom till den hänskjutande domstolen ställde den två tolkningsfrågor.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att den hänskjutande domstolen ställt de båda frågorna, vilka skulle prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 7.1 b i direktiv 2004/38 ska tolkas så, att en underårig unionsmedborgare ska anses ha tillräckliga tillgångar för att inte bli en orimlig belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen även när dessa tillgångar härrör från inkomster från en anställning som olagligen innehas av fadern, som är tredjelandsmedborgare och som inte har uppehållstillstånd och arbetstillstånd i den medlemsstaten. Den konstaterade inledningsvis att barnet hade **rätt att uppehålla sig i Förenade kungariket, om inte annat följer av de begränsningar och villkor som föreskrivs** i fördragen och i bestämmelserna om genomförande av fördragen. Sådana begränsningar kan vara kravet på att ha tillräckliga tillgångar för att inte bli en belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under

vistelsen och en heltäckande sjukförsäkring. Det **föreskrivs inte i unionsrätten något som helst krav i fråga om tillgångarnas ursprung**. Rätten till fri rörlighet, såsom en grundläggande princip i unionsrätten, är huvudregeln och sådana villkor ska tolkas med iakttagande av de begränsningar som följer av unionsrätten och proportionalitetsprincipen. För att denna princip ska iakttas **måste de nationella åtgärder som vidtas vid tillämpningen av de villkor och begränsningar som föreskrivs vara ändamålsenliga och nödvändiga för att uppnå det eftersträvade målet, nämligen att skydda en medlemsstats offentliga medel**. Även om den situationen att försörjningen härrör från inkomster från arbete utan arbetstillstånd medför en större risk för sådan belastning på värdmedlemsstatens offentliga medel, innehåller direktivet bestämmelser som möjliggör för denna stat att agera i de fall de ekonomiska tillgångarna verkligen går förlorade, för att se till att innehavaren av uppehållstillståndet inte blir en börda för medlemsstatens offentliga medel, till exempel genom att uppehållsrätten går förlorad för att försörjningsvillkoret inte längre är uppfyllt. EU-domstolen besvarade tolkningsfrågan på följande sätt: Artikel 7.1 b i direktiv 2004/38 ska tolkas så, att **en underårig unionsmedborgare ska anses ha tillräckliga tillgångar** för att inte bli en orimlig belastning för den mottagande medlemsstatens sociala biståndssystem under vistelsen **även när dessa tillgångar härrör från inkomster av en anställning som olagligen innehas av fadern**, som är tredjelandsmedborgare och som inte har uppehållstillstånd och arbetstillstånd i medlemsstaten.

Processrätt

Skatterätt

[Tekniska tjänster rörande driften av uttagsautomater är inte sådana transaktioner rörande betalningar som är undantagna från mervärdesskatt](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 3 oktober 2019 i mål C-42/18, Cardpoint, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesfinanzhof (Federala skattedomstolen, Tyskland) angående tolkningen av artikel 13 B d punkt 3 i rådets sjätte direktiv 77/388/EEG om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningskatter. Begäran har framställts i ett mål mellan Finanzamt Trier (skattemyndigheten i Trier, Tyskland) och Cardpoint GmbH, rättslig efterträdare till Moneybox Deutschland GmbH angående skattemyndighetens beslut att inte bevilja Cardpoint ett undantag från skyldigheten att betala mervärdesskatt för tjänster som detta bolag tillhandahållit en bank avseende driften av uttagsautomater. Cardpoint tillhandahöll sin kund, en bank, tjänster avseende driften av uttagsautomater. Bolaget skulle göra automaterna funktionsdugliga och underhålla dem. Bolaget installerade därför IT-utrustning i automaterna samt viss programvara som var nödvändig för att de skulle kunna fylla sin funktion. Cardpoint ansvarade vidare för transporten av sedlar som banken ställde till bolagets förfogande och ansvarade för påfyllning av uttagsautomaterna. Slutligen tillhandahöll Cardpoint rådgivning avseende den löpande driften av uttagsautomaterna. Enligt den hänskjutande domstolen gick ett kontantuttag till på följande sätt. När en kontoinnehavare förde in sitt bankkort i en uttagsautomat läste en särskild

programvara av vissa uppgifter på kortet. Cardpoint kontrollerade dessa uppgifter och skickade en begäran till Bank Verlag GmbH om tillstånd för uttaget. Bank-Verlag skickade en begäran till banksammanslutningen som i sin tur skickade den vidare till den bank som utfärdat bankkortet i fråga. Denna bank kontrollerade täckningen på kortinnehavarens konto och skickade tillbaka ett motsvarande godkännande eller avslag på det önskade uttaget via samma överföringskedja. Om uttaget godkändes verkställde Cardpoint uttaget i automaten och registrerade det. Cardpoint överförde registreringen, bokföringsinstruktionen, till sin kund, den bank som drev de berörda uttagsautomaterna. Banken lade in registreringarna i oförändrat skick i systemet vid Deutsche Bundesbank (Tysklands centralbank) (nedan kallad BKK). Cardpoint upprättade även för varje dag en förteckning över alla transaktioner från den aktuella dagen och ingav även den till BBK. Denna registrering gjorde det möjligt att fastställa fordran för den bank som drev den aktuella uttagsautomaten gentemot den bank vars innehavaren hade det konto som berördes av transaktionen och de uppkomna kostnaderna. Cardpoint **gjorde gällande att tjänsterna avseende driften av uttagsautomaterna var undantagna från mervärdesskatt.**

Den hänskjutande domstolen ställde en tolkningsfråga till **EU-domstolen**, som uppfattade att den avsåg att få klarhet i huruvida artikel 13 B d punkt 3 i sjätte direktivet ska tolkas så, att **tillhandahållande av tjänster** till en bank som driver uttagsautomater, vilka består i att göra automaterna funktionsdugliga och att underhålla dem, att fylla på dem, att installera IT-utrustning och programvara i automaterna för att kunna läsa kortuppgifter, att skicka en begäran om godkännande av en kontantutbetalning till den bank som har utfärdat det bankkort som används, att betala ut kontanterna och att registrera uttagen, **utgör transaktioner rörande betalningar** som enligt denna bestämmelse är **undantagna från mervärdesskatteplikt**. EU-domstolen uttalade att de berörda tjänsterna för att kunna kvalificeras som "transaktioner rörande betalningar" i den mening som avses i artikel 13 B d punkt 3 i sjätte direktivet vid en helhetsbedömning ska utgöra en avgränsad enhet, vilken fullgör de funktioner som är specifika och väsentliga för betalningar och vilken följaktligen medför att medel överförs och att det sker rättsliga och ekonomiska förändringar. Det ska i detta avseende **göras en åtskillnad mellan en tjänst som är undantagen från skatteplikt i sjätte direktivets mening och tillhandahållandet av en materiell eller teknisk tjänst**. Det **relevanta kriteriet** för att göra en åtskillnad mellan transaktioner som innebär en överföring av medel och att det sker rättsliga och ekonomiska förändringar, vilka omfattas av det berörda undantaget från skatteplikt, och transaktioner som inte har sådana verkningar och således inte omfattas av undantaget, **är om den berörda transaktionen faktiskt eller potentiellt överför äganderätten till medlen** i fråga eller huruvida den har som följd att de specifika och väsentliga funktionerna för en sådan överföring fullgörs. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Cardpoint inte självt debiterade de berörda bankkontona, utan genomförde det fysiska tillhandahållandet av de belopp som togs ut i de uttagsautomater som bolaget höll funktionsdugliga. Bolaget godkände inte självt transaktionerna. Cardpoint hade nämligen ingen beslutanderätt beträffande de berörda transaktionerna utan skickade uppgifter genom en kedja av mellanhänder till den bank som utfärdat det bankkort som använts och följde de instruktioner som kom från banken genom att genomföra utbetalningen av kontanterna. Bolaget registrerade därefter den berörda utbetalningen och skickade

en bokföringsinstruktion till sin kund, den bank som drev den berörda uttagsautomaten. Härav följer att **de tjänster som Cardpoint tillhandahåller inte förefaller innebära en överföring av pengar eller medföra att det inträder sådana rättsliga och ekonomiska förändringar som kännetecknar en ”transaktion rörande betalningar”** i den mening som avses i artikel 13 B d punkt 3 i sjätte direktivet. Tolkningsfrågan besvarades mot den bakgrunden på följande sätt: Artikel 13 B d punkt 3 i sjätte direktivet ska tolkas så, att tillhandahållande av tjänster till en bank som driver uttagsautomater, vilka består i att göra automaterna funktionsdugliga och att underhålla dem, att fylla på dem, att installera IT-utrustning och programvara i automaterna för att kunna läsa kortuppgifter, att skicka en begäran om tillstånd för en kontantutbetalning till den bank som har utfärdat det bankkort som används, att betala ut kontanterna och att registrera uttagstransaktionerna, inte utgör sådana transaktioner rörande betalningar som avses i denna bestämmelse, vilka är undantagna från mervärdesskatteplikt.

Konkurrensrätt m.m.

Inre marknaden och fri rörlighet

[Medel från utomstående kan utgöra försörjningsmedel](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 3 oktober 2019 i mål C-302/18, X, prövat en begäran om förhandsavgörande från Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Migrationsdomstolen, Belgien) angående tolkningen av artikel 5.1 a i direktiv 2003/109/EG om varaktigt bosatta tredjelandsmedborgares ställning. Begäran har framställts i ett mål mellan X och belgiska staten angående avslag på en ansökan om etableringstillstånd och erhållande av ställning som varaktigt bosatt.

Den 26 juli 2007 ansökte X, som uppgav att han var kamerunsk medborgare, vid den belgiska ambassaden i Yaoundé (Kamerun) om studentvisum. Han erhöll studentvisum och hans rätt att vistas i Belgien förlängdes årligen till och med den 15 januari 2016. Eftersom X hade arbetstillstånd beviljades han, den 19 januari 2016, efter ansökan ett uppehållstillstånd. Upphållstillståndet gällde till och med den 14 januari 2017. Den 27 december 2016 ansökte X om att beviljas ställning som varaktigt bosatt. Till stöd för sin ansökan lämnade han bland annat in anställningsavtal, ett taxeringsbeslut och lönebesked i hans brors namn som bevis för att han förfogade över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel. X lämnade dessutom in en handling som undertecknats av hans bror, i vilken denne åtog sig att se till att den berörda personen ”förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga medel för att försörja sig själv och de familjemedlemmar som är beroende av honom för sin försörjning, så att de inte blir en belastning för staten” i enlighet med artikel 15 bis i [utlänningslagen].” Ansökan avslogs med följande motivering: ”Den berörda personen har inga egna försörjningsmedel. Det framgår att han sedan den 31 maj 2016 inte längre utövar någon avlönad verksamhet och att han för närvarande inte har några tillgångar. Han har hänvisat till sin brors tillgångar. Den berörda personen ska styrka att han förfogar över tillräckliga medel för att försörja sig

själv, så att han inte blir en belastning för belgiska staten.” Beslutet överklagades till den hänskjutande domstolen, som ställde ett antal tolkningsfrågor till EU-domstolen. **EU-domstolen** konstaterade inledningsvis att tolkningsfrågorna ställts för att få klarhet i **huruvida** artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska tolkas på så sätt att **begreppet försörjningsmedel**, enligt denna bestämmelse, **endast avser de ”egna medel” som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har** eller om begreppet även avser de medel som ställs till denna sökandes förfogande av en utomstående samt, i förekommande fall, **huruvida det räcker med ett åtagande från den utomstående för att styrka att sökanden förfogar över stabila, regelbundna och tillräckliga försörjningsmedel**, i den mening som avses i denna bestämmelse. Den framhöll att en tolkning av villkoret om tillräckliga tillgångar i artikel 7.1 b i direktiv 2004/38 som innebär att den berörda personen själv ska ha sådana tillgångar, utan att i detta avseende kunna göra gällande en medföljande familjemedlems tillgångar, **skulle innebära att det till detta villkor**, såsom det lyder enligt direktiv 2004/38, **lades ett krav angående tillgångarnas ursprung**, som skulle utgöra en oproportionerlig inblandning i utövandet av den grundläggande rätt att fritt röra sig och uppehålla sig som föreskrivs i artikel 21 FEUF, eftersom kravet **inte är nödvändigt för att uppnå det mål som eftersträvas** med artikel 7.1 b i direktiv 2004/38, nämligen att **skydda medlemsstaternas offentliga medel**. Vidare anförde den att det ankommer på medlemsstaternas behöriga myndigheter att **konkret analysera den individuella situationen** för den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt i dess helhet, och **motivera på vilket sätt dennes medel är tillräckliga eller inte** och har eller saknar en viss varaktighet och en viss kontinuitet, så att sökanden inte blir en belastning för den mottagande medlemsstaten. Frågan besvarades enligt följande: Artikel 5.1 a i direktiv 2003/109 ska tolkas på så sätt att **begreppet försörjningsmedel**, enligt denna bestämmelse, inte endast avser de ”egna medel” som den som ansöker om att beviljas ställning som varaktigt bosatt har, utan även **kan omfatta de medel som ställs till denna sökandes förfogande av en utomstående**, förutsatt att de, med beaktande av den individuella situation som den berörda sökanden befinner sig i, anses vara stabila, regelbundna och tillräckliga.

Inrikes och rättsligt samarbete

[EU-domstolen klargör omfattningen av den prövning som ska ske i verkställande stat av huruvida det finns grundad anledning att anta att den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder löper en verklig risk att efter ett överlämnande till nämnda medlemsstat utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling](#)

EU-domstolen har i dom den 15 oktober 2019 i mål C-128/18, Dorobantu, prövat en begäran om förhandsavgörande från Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg (Regionala överdomstolen i Hamburg, Tyskland) angående tolkningen av artikel 4 i EU-stadgan och av rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna i dess lydelse enligt rambeslut 2009/299/RIF. Begäran har framställts i samband med verkställighet i Tyskland av en europeisk arresteringsorder som Judecătoria Medgidia (Förstainstansdomstolen i Medgidia, Rumänien) utfärdade mot Dorobantu, för lagföring i Rumänien på grund av tillgrepsbrott och urkundsförfalskning eller brukande av falsk urkund.

Hanseatisches Oberlandesgericht Hamburg fastställde att Dorobantu kunde överlämnas till de rumänska myndigheterna, genom verkställighet av den europeiska arresteringsordern.

Efter en relativt omfattande process beslutade den hänskjutande domstolen att ställa ett antal tolkningsfrågor till EU-domstolen, vilka av den domstolen uppfattades på följande sätt:

”Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna, som ska prövas tillsammans, för att i första hand få klarhet i hur ingående och omfattande den kontroll är som den verkställande rättsliga myndigheten, som har tillgång till uppgifter som visar att det finns systematiska eller allmänna brister i förhållandena under frihetsberövanden på anstalter i den utfärdande medlemsstaten, ska göra, med beaktande av artikel 1.3 i rambeslut 2002/584, jämförd med artikel 4 i stadgan, för att bedöma huruvida det finns grundad anledning att anta att den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder efter överlämnandet till denna medlemsstat löper en verklig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan. Den hänskjutande domstolen frågar sig i synnerhet om denna kontroll ska vara fullständig eller om den tvärtom är begränsad till fall i vilka förhållandena under frihetsberövanden är uppenbart bristfälliga.

För det andra vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den vid denna bedömning ska ta hänsyn till ett krav på ett minsta utrymme per frihetsberövad person i en cell på en sådan anstalt. Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i hur detta utrymme ska beräknas när det finns möbler och sanitära utrymmen i cellen, och om även andra förhållanden under frihetsberövanden är relevanta vid en sådan bedömning, såsom hygienförhållanden eller den omfattning i vilken den frihetsberövade personen kan röra sig fritt inom anstalten.

För det tredje vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida man vid denna bedömning ska ta hänsyn till att det föreligger lagstiftningsåtgärder och strukturella åtgärder för att förbättra kontrollen av förhållandena under frihetsberövanden i den utfärdande medlemsstaten.

För det fjärde undrar den hänskjutande domstolen huruvida denna medlemsstats eventuella åsidosättande av minimikraven avseende förhållandena under frihetsberövanden kan vägas mot överväganden som rör **funktionsdugligheten hos det straffrättsliga samarbetet och principerna om ömsesidigt förtroende och erkännande.**”

EU-domstolen påminde inledningsvis om principerna om ömsesidigt förtroende och ömsesidigt erkännande, på vilka systemet med Europeiska arresteringsorder grundas, och att medlemsstaterna utifrån dessa principer kan vara skyldiga att presumera att andra medlemsstater iakttar de grundläggande rättigheterna. Den anförde vidare att dessa principer kan begränsas när den rättsliga myndigheten i den verkställande medlemsstaten har tillgång till uppgifter som visar att det finns en **verklig risk för att frihetsberövade personer i den utfärdande medlemsstaten utsätts för en omänsklig eller förnedrande behandling**, i förhållande till den norm för skydd av grundläggande rättigheter som garanteras i unionsrätten, särskilt i artikel 4 i stadgan, är myndigheten skyldig att bedöma förekomsten av denna risk när den ska besluta om den person mot vilken en europeisk arresteringsorder utfärdats ska överlämnas till myndigheterna i den utfärdande medlemsstaten. Kärnfrågan i målet var **hur ingripande kontrollen av verkställande stats myndigheter ska vara.** EU-

domstolen uttalade därvid att **om en försäkran om att den berörda personen inte kommer att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling** på grund av de konkreta och precisa förhållandena under frihetsberövandet, oavsett på vilken anstalt vederbörande placeras i den utfärdande medlemsstaten, **har lämnats**, eller i vart fall godkänts av den utfärdande rättsliga myndigheten, i förekommande fall efter att ha begärt biträde från centralmyndigheten eller från en av centralmyndigheterna i den utfärdande medlemsstaten i den mening som avses i artikel 7 i rambeslut 2002/584, så **ska den verkställande rättsliga myndigheten fästa tilltro till denna försäkran**, i vart fall **så länge som det inte finns någon exakt uppgift** som kan ge vid handen att förhållandena under frihetsberövanden på en viss anstalt står i strid med artikel 4 i stadgan. Den absoluta karaktären av förbudet mot omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan utgör hinder för att den grundläggande rättigheten att inte utsättas för sådan behandling på något sätt kan begränsas av överväganden rör funktionsdugligheten hos det straffrättsliga samarbetet samt hos principerna om ömsesidigt förtroende och erkännande. EU-domstolen besvarade således tolkningsfrågorna på följande sätt:

– Artikel 1.3 i rambeslut 2002/584, jämförd med artikel 4 i stadgan, ska tolkas så, att när den verkställande rättsliga myndigheten har tillgång till objektiva, tillförlitliga, exakta och vederbörligen aktualiserade uppgifter som visar att det finns systematiska eller allmänna brister i förhållandena under frihetsberövanden på anstalter i den utfärdande medlemsstaten, måste den – för att bedöma om det finns grundad anledning att anta att den person som är föremål för en europeisk arresteringsorder löper en verklig risk att efter ett överlämnande till nämnda medlemsstat utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling i den mening som avses i artikel 4 i stadgan – beakta samtliga relevanta materiella omständigheter avseende förhållandena under frihetsberövanden på den anstalt där nämnda medlemsstat konkret överväger att placera personen, såsom den intagna personens personliga utrymme i en cell på anstalten, hygienförhållanden och omfattningen av den intagna personens rörelsefrihet inom anstalten. Denna bedömning är inte begränsad till att kontrollera uppenbara brister. Den verkställande rättsliga myndigheten ska vid denna bedömning begära att den utfärdande rättsliga myndigheten lämnar de uppgifter som den anser vara nödvändiga och ska i princip förlita sig på de försäkringar som den senare myndigheten har tillhandahållit, i avsaknad av precisa uppgifter som gör det möjligt att anse att förhållandena under frihetsberövanden strider mot artikel 4 i stadgan.

– Vad särskilt gäller den frihetsberövade personens personliga utrymme ska den verkställande rättsliga myndigheten, eftersom unionsrätten i nuläget saknar minimiregler på detta område, ta hänsyn till de minimikrav som följer av artikel 3 i Europakonventionen, såsom den tolkats av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Beräkningen av detta utrymme ska inte inkludera den yta som upptas av sanitära utrymmen, men däremot den yta som upptas av möbler. De intagna måste emellertid kunna röra sig på ett normalt sätt i cellen.

– Den verkställande rättsliga myndigheten får inte utesluta att det finns en verklig risk för omänsklig eller förnedrande behandling enbart av det skälet att den berörda personen, i den utfärdande medlemsstaten, förfogar över ett rättsmedel som gör det möjligt för vederbörande att bestrida förhållandena under frihetsberövandet eller att

det i den medlemsstaten finns lagstiftningsåtgärder eller strukturella åtgärder som syftar till att stärka kontrollen av förhållandena under frihetsberövanden.

– Nämnda myndighets fastställande av att det finns grundad anledning att anta att den berörda personen, efter det att han eller hon överlämnats till den utfärdande medlemsstaten, löper en sådan risk på grund av förhållandena under frihetsberövanden på den anstalt där nämnda medlemsstat konkret överväger att placera personen, kan inte – då beslut fattas om överlämnande – vägas mot överväganden som rör funktionsdugligheten hos det straffrättsliga samarbetet samt hos principerna om ömsesidigt förtroende och erkännande.

Österrikiskt system för domstolskontroll av åklagarmyndighetens beslut om europeisk arresteringsorder uppfyller kraven på objektivitet och oavhängighet

EU-domstolen (andra avdelningen) har i dom den 9 oktober 2019 i mål C-489/19 PPU, NJ, prövat en begäran om förhandsavgörande från Kammergericht Berlin (Regionala överdomstolen i Berlin, Tyskland) angående tolkningen av artikel 6.1 i rambeslut 2002/584/RIF om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF. Begäran har framställts i samband med verkställighet i Tyskland av en europeisk arresteringsorder avseende NJ som utfärdats den 16 maj 2019 av Staatsanwaltschaft Wien (åklagarmyndigheten i Wien, Österrike) och godkänts den 20 maj 2019 genom ett beslut av Landesgericht Wien (Regionala domstolen i Wien, Österrike).

Åklagarmyndigheten i Wien inledde en förundersökning mot NJ avseende fyra gärningar, vilka den hänskjutande domstolen bland annat rubricerat som yrkesmässig stöld, vilket enligt den hänskjutande domstolen kan leda till fängelse ”i minst tre år” i den utfärdande medlemsstaten, i den mening som avses i artikel 2.2 i rambeslut 2002/584. Den hänskjutande domstolen anser att andra gärningar som NJ misstänks för, såsom olaga tvång, både i den utfärdande medlemsstaten och i den anmodade medlemsstaten kan leda till fängelse i minst tolv månader. Med anledning av förundersökningen utfärdade åklagarmyndigheten i Wien en europeisk arresteringsorder avseende NJ i enlighet med 29 § stycke 1 första meningen lagen om straffrättsligt samarbete. Arresteringsordern godkändes av Landesgericht Wien. NJ är häktad i Berlin inom ramen för ett straffrättsligt förfarande angående stöld i Tyskland. Österrikiska åklagarmyndigheter är skyldiga att följa individuella order eller anvisningar från den verkställande makten, i förevarande fall den federala justitieministern. Den hänskjutande domstolen undrar därför om förfarandet för utfärdande av en europeisk arresteringsorder i Österrike är förenligt med de krav som följer av domen av den 27 maj 2019, OG och PI (åklagarmyndigheterna i Lübeck och Zwickau) (C-508/18 och C-82/19 PPU, EU:C:2019:456). Den hänskjutande domstolen har emellertid understrukit att i motsats till vad som var fallet i nämnda dom utfärdar inte de österrikiska åklagarmyndigheterna en europeisk arresteringsorder. I 29 § lagen om straffrättsligt samarbete föreskrivs nämligen att en sådan order ska godkännas av domstol. Godkännandeförfarandet innefattar en prövning av lagenligheten och proportionaliteten hos den berörda europeiska arresteringsordern och beslutet härom kan överklagas till domstol.

EU-domstolen konstaterade att den hänskjutande domstolen ställt sin tolkningsfråga för att få klarhet i huruvida **begreppet europeisk arresteringsorder** i artikel 1.1 i

rambeslut 2002/584 ska tolkas så, att det omfattar europeiska arresteringsorder som **utfärdas av åklagarmyndigheter** i en medlemsstat vilka direkt eller indirekt är **skyldiga att följa individuella order eller anvisningar** från den verkställande makten, till exempel en justitieminister, vid utfärdandet av sådana arresteringsorder, när dessa arresteringsorder innan de kan översändas av nämnda åklagarmyndigheter **först måste godkännas av en domstol** som därvid ska kontrollera huruvida de nödvändiga **villkoren** för utfärdande av en arresteringsorder är **uppfyllda** samt huruvida arresteringsordern är **proportionerlig**. EU-domstolen fann att det system för domstolsprövning av åklagarmyndighetens beslut som inrättats var oavhängigt och innefattade en fullständig kontroll av beslutet, och besvarade frågan jakande.

Informationssamhället

[Sökmotorleverantör inte skyldig att ta bort länkarna från samtliga versioner av dess sökmotor](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 24 september 2019 i mål C-507/17, Google, prövat en begäran om förhandsavgörande från Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike), rörande tolkningen av direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Google LLC, som trätt i stället för Google Inc., och å andra sidan Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) (Frankrike), angående den sanktionsavgift som sistnämnda part påförde Google på grund av bolagets vägran att när det efterkommer en begäran om borttagande av länkar som visas vid sökningar med Googles sökmotor, ta bort dessa länkar oavsett från vilken toppdomän sökningen har gjorts.

CNIL utfärdade ett föreläggande mot Google som innebar att när en fysisk person har begärt att länkar till vissa webbsidor ska tas bort från den träfflista som visas vid en sökning på personens namn, och Google efterkommer denna begäran, så är bolaget skyldigt att se till att länkarna tas bort oavsett vilken toppdomän som har använts vid sökningen i Googles sökmotor. Google vägrade att efterkomma förelägandet, och inskränkte sig till att ta bort länkarna från de sökresultat som visas när den version av Googles sökmotor som har använts motsvarar en medlemsstats landsdomän. Under förfarandet vid EU-domstolen har Google uppgett att bolaget efter det att begäran om förhandsavgörande framställdes införde en ny utformning av de nationella versionerna av sökmotorn som innebär att det domännamn som internetanvändaren anger inte längre är avgörande för vilken nationell version av sökmotorn som vederbörande kommer till. Hädanefter kommer en internetanvändare således automatiskt att dirigeras till den nationella version av Googles sökmotor som svarar mot den plats från vilken internetanvändaren förutsätts utföra sin sökning. Visningen av sökresultaten kommer att variera beroende på vilken denna plats är. Platsen kommer att fastställas av Google med hjälp av geolokalisering.

EU-domstolen anförde att tolkningsfrågorna skulle uppfattas så, att de avsåg **huruvida** artikel 12 b och artikel 14 första stycket a i direktiv 95/46 samt artikel 17.1 i förordning 2016/679 ska tolkas på så sätt att **en sökmotorleverantör, som efterkommer en begäran om borttagande av länkar** med tillämpning av dessa bestämmelser, **är skyldig att se till att borttagandet omfattar samtliga versioner**

av dess sökmotor eller om dennes skyldighet – tvärtom – **endast gäller för de versioner av sökmotorn som motsvarar medlemsstaternas landsdomäner**, eller till och med endast för den version av sökmotorn som motsvarar landsdomänen för den medlemsstat där begäran om borttagande har lämnats in, vid behov i kombination med användning av den teknik som kallas geoblockering, för att säkerställa att en internetanvändare inte kan komma åt de länkar som ska tas bort, oavsett vilken nationell version av sökmotorn som används, när internetanvändaren gör sökningen från en IP-adress som anses vara knuten till den stat där den person som har rätt till borttagande av länkar är bosatt.

EU-domstolen underströk att då vi lever i en globaliserad värld kan det faktum att internetanvändare, bland annat de som befinner sig utanför unionen, ges tillgång till länkar till information om en person vars huvudsakliga intressen finns inom unionen, få omedelbara och väsentliga verkningar för denna person inom unionen, vilket kan tala för att unionslagstiftaren bör vara behörig att föreskriva en skyldighet för sökmotorleverantörer att, när dessa efterkommer en begäran om borttagande av länkar som framställts av en sådan person, ta bort länkarna från samtliga versioner av sökmotorn, men att **det finns många stater utanför unionen som antingen inte erkänner någon rätt till borttagande av länkar eller som har en annan inställning till denna rättighet**. Dessutom är rätten till skydd för personuppgifter **inte någon absolut rättighet**, utan den ska ses mot bakgrund av dess funktion i samhället och vägas mot andra grundläggande rättigheter, i enlighet med **proportionalitetsprincipen**, varför det för närvarande **inte föreligger någon skyldighet enligt unionsrätten för en sökmotorleverantör att ta bort länkarna från samtliga versioner** av dess sökmotor. Istället skulle skyldigheten att ta bort länkarna utformas på följande sätt som framgår av svaret på tolkningsfrågorna: Artikel 12 b och artikel 14 första stycket a i direktiv 95/46 samt artikel 17.1 i förordning 2016/679 ska tolkas på så sätt att den skyldighet att ta bort länkar som åligger en sökmotorleverantör som efterkommer en begäran om borttagande av länkar med tillämpning av dessa bestämmelser, **inte omfattar samtliga versioner av dess sökmotor, men däremot samtliga de versioner av sökmotorn som motsvarar medlemsstaternas landsdomäner**. Sökmotorleverantören är även skyldig att vid behov **vidta åtgärder** vilka, samtidigt som de uppfyller de rättsliga kraven, **faktiskt kan hindra**, eller åtminstone i betydande utsträckning avhålla, de **internetanvändare** som gör en sökning på personens namn från någon av medlemsstaterna, från att **skaffa sig tillgång till de länkar som begäran avser via den träfflista som visas vid denna sökning**.

[Rätten att bli glömd ska ställas mot informationsfriheten](#)

EU-domstolen har i dom samma dag den 24 september 2019 i mål C-136/17, GC, prövat ytterligare en begäran om förhandsavgörande på detta område från Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Frankrike) angående tolkningen av samma direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Också detta mål rörde Google - begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan GC, AF, BH och ED och å andra sidan Commission nationale de l'informatique et des libertés (CNIL) (Frankrike), rörande fyra **beslut** av CNIL att **inte ålägga Google att ta bort olika länkar** som ingår bland de sökresultat som

redovisas efter en sökning på sökandenas namn och som leder till webbsidor publicerade av tredje man.

GC, AF, BH och ED begärde var för sig att Google skulle ta bort olika länkar till webbplatser publicerade av tredje man från de sökresultat som Googles sökmotor redovisade vid en sökning på deras respektive namn. Detta vägrade Google att göra. Mer specifikt begärde GC borttagande av en länk till ett satiriskt fotomontage. AF begärde borttagande av länkar till en artikel från dagstidningen Libération angående en scientologikyrkoanhängares självmord i december 2006. AF nämns i denna artikel som informationsansvarig för scientologikyrkan, en position som han sedermera lämnat. BH begärde borttagande av länkar som ledde till artiklar, i huvudsak från tidningar, angående den förundersökning som hade inletts i juni 1995 avseende finansieringen av partiet "Parti républicain". ED begärde borttagande av länkar till två artiklar som publicerats i Nice-Matin och Le Figaro vilka redogjorde för den brottmålsförhandling vid vilken han dömdes till sju års fängelse plus tio års social och rättslig uppföljning för sexuella övergrepp på minderåriga under 15 år. Den hänskjutande domstolen ställde inom ramen för dess handläggning av överklagandena av CNIL:s beslut ett antal tolkningsfrågor till EU-domstolen. EU-domstolen fann att **den första frågan** ställts för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i **artikel 8.1 och 8.5 i direktiv 95/46** ska tolkas så, att **det förbud mot eller de begränsningar för behandling av särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dessa bestämmelser även, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i detta direktiv, ska tillämpas på en sökmotorleverantör** inom ramen för dennes ansvar, befogenheter och möjligheter i egenskap av ansvarig för den uppgiftsbehandling som utförs för att sökmotorn ska fungera. Den konstaterade att även särdragen hos sökmotorleverantörens uppgiftsbehandling inom ramen för dennes verksamhet inte är av sådan art att det är motiverat att denne undantas från skyldigheten att iakttä artikel 8.1 och 8.5 i direktiv 95/46 och artiklarna 9.1 och 10 i förordning nr 2016/679, kan dessa särdrag påverka omfattningen av dennes ansvar och konkreta skyldigheter med avseende på dessa bestämmelser. Frågan besvarades så, att artikel 8.1 och 8.5 i direktiv 95/46 ska tolkas så, att förbudet mot eller begränsningarna av behandlingen av de särskilda kategorier av personuppgifter som avses i dessa bestämmelser, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i detta direktiv, ska tillämpas även på en sökmotorleverantör inom ramen för dennes ansvar, befogenheter och möjligheter som den har i egenskap av ansvarig för den uppgiftsbehandling som utförs i samband med sökmotorverksamheten, i samband med den prövning som sökmotorleverantören, under tillsyn av behöriga nationella myndigheter, gör när den har mottagit en begäran från den registrerade.

Vidare avsåg **den andra frågan** att få klarhet i

- om artikel 8.1 och 8.5 i direktiv 95/46 ska tolkas så, att en sökmotorleverantör enligt dessa bestämmelser, med förbehåll för de undantag som föreskrivs i detta direktiv, är skyldig att på begäran ta bort länkar till webbsidor som innehåller personuppgifter som hör till de särskilda kategorier som avses i dessa bestämmelser,
- om artikel 8.2 a och e i direktiv 95/46 ska tolkas så, att en sökmotorleverantör med tillämpning av dessa bestämmelser kan vägra att efterkomma en begäran om borttagande av länkar när den konstaterar att länkarna i fråga visserligen leder till innehåll som inkluderar personuppgifter som omfattas av de särskilda kategorier som

avses i artikel 8.1 men att behandlingen av de uppgifterna täcks av något av undantagen i artikel 8.2 a och e i direktivet, och

– om bestämmelserna i direktiv 95/46 ska tolkas så, att en sökmotorleverantör även kan vägra att efterkomma en begäran om borttagande av länkar med motiveringen att länkarna i fråga leder till webbsidor där personuppgifter som omfattas av de särskilda kategorier som avses i artikel 8.1 eller 8.5 i direktivet har publicerats enbart för journalistiska ändamål eller konstnärligt eller litterärt skapande och publiceringen således omfattas av undantaget i artikel 9 i nämnda direktiv. De två första delfrågorna besvarades jakande. Den tredje delfrågan besvarades så att bestämmelserna i direktiv 95/46 ska tolkas så, att **när en sökmotorleverantör mottar en begäran om borttagande som avser en länk till en webbsida där personuppgifter som omfattas av de särskilda kategorier som avses i artikel 8.1 eller 8.5 i direktivet offentliggörs ska denne – på grundval av samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet och med beaktande av ingreppets allvar i den registrerades grundläggande rätt till respekt för privatlivet och till skydd för personuppgifter, som slås fast i artiklarna 7 och 8 i stadgan – pröva om det, med hänsyn till de viktiga skäl av allmänintresse som avses i artikel 8.4 i nämnda direktiv och med iakttagande av de villkor som föreskrivs i den sistnämnda bestämmelsen, är strikt nödvändigt att inkludera länken till webbsidan i fråga bland de sökresultat som redovisas efter en sökning på den registrerades namn för att skydda informationsfriheten** för de internetanvändare som eventuellt är intresserade av att få tillgång till den webbsidan genom en sådan sökning, en frihet som slås fast i artikel 11 i stadgan.

Den fjärde frågan avsåg att få klarhet i huruvida bestämmelserna i direktiv 95/46 ska tolkas så,

– att information om ett rättsligt förfarande som en fysisk person har varit föremål för och, i förekommande fall, de uppgifter som avser den fällande domen, utgör uppgifter om "lagöverträdelser" och "brottmålsdomar" i den mening som avses i artikel 8.5 i direktivet, och

– att sökmotorleverantören är skyldig att efterkomma en begäran om borttagande som rör länkar till webbsidor som innehåller sådana uppgifter, när dessa uppgifter hänför sig till ett tidigare skede i det rättsliga förfarandet i fråga och, med hänsyn till den senare utvecklingen i förfarandet inte längre återspeglar den aktuella situationen.

Båda delfrågorna besvarades jakande.

[Pressmeddelanden på engelska](#) finns för båda dessa avgöranden.

[Lagringen av kakor kräver ett aktivt samtycke från internetanvändaren](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 1 oktober 2019 i mål C-673/17, Planet 49, prövat en begäran om förhandsavgörande från Bundesgerichtshof (Federala högsta domstolen, Tyskland) angående tolkningen av artikel 2 f och artikel 5.3 i direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation, i dess lydelse enligt direktiv 2009/136/EG, jämförda med artikel 2 h i direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter, samt av artikel 6.1 a i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria

flödet av sådana uppgifter m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan sammanslutningen av konsumentkyddsorganisationer och konsumentförbund – sammanslutningen av konsumentorganisationer, Tyskland) och Planet49 GmbH, ett bolag som erbjuder onlinespel, rörande det samtycke som deltagare lämnade, i samband med en pristävling som anordnas av bolaget, till överföring av deras personuppgifter till bolagets sponsorer och samarbetspartners, samt till lagring av information och tillgång till information som lagrats i dessa användares terminalutrustning.

Den tyska sammanslutningen av konsumentkyddsorganisationer har vid tyska domstolar invänt mot att det tyska bolaget Planet49 använder en på förhand ikryssad ruta genom vilken internetanvändare som vill delta i en reklamtävling online ger sitt samtycke till lagringen av kakor.¹ Kakorna syftar till att samla in information för reklamändamål för produkter som Planet49:s samarbetspartners erbjuder.

Bundesgerichtshof har efterfrågat EU-domstolens tolkning av unionsrätten avseende skydd för privatlivet inom ramen för elektronisk kommunikation.

EU-domstolen slår fast att **en på förhand ikryssad ruta som användaren av en webbplats måste avmarkera för att inte lämna samtycke inte innebär att användaren på ett giltigt sätt har lämnat det samtycke till att kakor** ska kunna lagras och hämtas i dennes terminalutrustning, som denne måste lämna.

Denna slutsats påverkas inte av om den lagrade eller hämtade informationen i användarens terminalutrustning utgör personuppgifter eller inte. Unionsrätten syftar nämligen till att skydda användaren från intrång i hans eller hennes privatliv, bland annat mot risken att hemliga identifieringsuppgifter eller liknande ger tillträde till användarnas terminalutrustning utan deras kännedom.

Domstolen betonar att samtycket måste vara särskilt. Den omständigheten att en användare trycker på knappen för att delta i reklamtävlingen räcker alltså inte för att det ska anses att användaren har lämnat ett giltigt samtycke till lagring av kakor.

Domstolen slår också fast att den information som tjänsteleverantören ska lämna till användaren omfattar kakornas funktionstid samt möjligheten för tredje part att få tillgång eller inte till dessa kakor.

[Pressmeddelande](#)

Arbetsrätt

[Brittisk pensionsfond får inte undanröja diskriminering genom att upphäva förmåner för dem som gynnats av denna](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 7 oktober 2019 i mål C-171/19, Safeway Ltd, prövat en begäran om förhandsavgörande från Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Appellationsdomstolen för England och Wales (tvistemålsavdelningen), Förenade kungariket) angående tolkningen av artikel 119 i EG-fördraget (nu artikel 157 FEUF i ändrad lydelse). Målet rör åtgärder som vidtagits för att åstadkomma enhetliga pensionsförmåner för de kvinnor och män som är anslutna till det pensionssystem som administreras av Safeway Pension Trustees. Det pensionssystem som är i fråga i det nationella målet skapades av Safeway år 1978 i form av en trust (stiftelse). Klausul 19 i stiftelseurkunden avseende pensionssystemet (nedan kallad ändringsklausulen) tillåter att det med retroaktiv verkan görs ändringar i pensionssystemet, däribland vad avser förmånernas värde, genom ett tilläggsavtal. Enligt det i det nationella målet aktuella pensionssystemet

gällde ursprungligen olika pensionsålder för män och kvinnor. För män gällde 65 år som normal pensionsålder och 60 år som normal pensionsålder för kvinnor. EU-domstolen slog i sin dom av den 17 maj 1990, Barber (C-262/88, EU:C:1990:209), fast att fastställandet av olika normal pensionsålder, beroende på kön, utgör en diskriminering som är förbjuden enligt artikel 119 i EG-fördraget. Till följd av denna dom informerades Safeway och Safeway Pension Trustees genom kungörelser av den 1 september och den 1 december 1991 (nedan kallade 1991 års kungörelser) skriftligen de personer som var anslutna till detta pensionssystem om att pensionssystemet skulle komma att ändras, med verkan från den 1 december 1991, genom att det införs en enhetlig normal pensionsålder på 65 år för samtliga anslutna personer. Den 2 maj 1996 antogs ett tilläggsförordnande som innehöll ändringar av nämnda system; närmare bestämt fastställdes en enhetlig normal pensionsålder på 65 år, med verkan från och med den 1 december 1991. Eftersom frågan huruvida den retroaktiva ändringen av det aktuella pensionssystemet är förenlig med unionsrätten aktualiserades under år 2009, väckte Safeway talan med yrkande om att det skulle fastställas att en enhetlig normal pensionsålder på 65 år hade införts med giltig verkan från och med den 1 december 1991.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att den hänskjutande domstolen ställt sin tolkningsfråga för att få klarhet i **huruvida artikel 119** i EG-fördraget ska tolkas så, att den **utgör hinder** för att det inom ramen för ett pensionssystem – för att undanröja en diskriminering som strider mot denna bestämmelse och som följer av att den normala pensionsåldern skiljer sig åt beroende på kön – **vidtas en åtgärd som retroaktivt utjämnar den normala pensionsåldern** för dem som är anslutna till detta pensionssystem till den nivå som gällde för personer i den tidigare missgynnade kategorin, för perioden mellan det datum då denna åtgärd kungjordes och det datum då den vidtogs, då en sådan åtgärd är tillåten enligt nationell rätt och enligt stiftelseförordnandet för pensionssystemet. Den uttalade därefter att det skulle strida mot rättssäkerhetsprincipen och mot tidigare rättspraxis enligt vilken diskriminering lagligen endast kan undanröjas genom att även tidigare missgynnade personer tillerkänns samma förmåner som gynnade, att göra det möjligt för de ansvariga för det aktuella pensionssystemet att undanröja en diskriminering som strider mot artikel 119 i EG-fördraget genom att vidta en åtgärd som med retroaktiv verkan utjämnar den normala pensionsåldern för de anslutna personerna till den ålder som gällde för personer i den tidigare missgynnade kategorin. Frågan besvarades således så att artikel 119 i EG-fördraget utgjorde, om det inte finns något sakligt skäl, hinder mot ett sådant undanröjande av diskriminering som det aktuella.

Konsumenträtt

[Inte tillåtet ersätta ogiltigförklarad avtalsbestämmelse med allmänt tillämpliga rättsregler som inte utgör dispositiv rätt](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 3 oktober 2019 i mål C-260/18, Dziubak, prövat en begäran om förhandsavgörande från Sąd Okręgowy w Warszawie (Regiondomstolen i Warszawa, Polen) angående tolkningen av artiklarna 1.2, 4, 6.1 och 7.1 i direktiv 93/13/EEG om oskäliga villkor i konsumentavtal. Målet gäller påstått oskäliga avtalsvillkor innehållande en indexeringsmekanism som använts i ett avtal om hypotekslån vilket indexerats mot en utländsk valuta.

Låntagarna ingick den 14 november 2008, i egenskap av konsumenter, ett avtal om hypotekslån med Raiffeisen. Avtalet var uttryckt i polska zlotys (PLN) men indexerat mot en utländsk valuta, nämligen schweiziska francs (CHF). Löptiden uppgick till 480 månader (40 år). Reglerna för indexering av lånet mot en utländsk valuta fanns fastställda i bankens föreskrifter om hypotekslån, vilka bifogades avtalet. Enligt 7 § 4 i föreskrifterna om hypotekslån skulle lånet utbetalas i PLN enligt en växelkurs som inte understeg köpkursen PLN-CHF enligt den tabell som gällde vid tidpunkten för utbetalningen av lånet. Det utestående lånet skulle anges i CHF på grundval av denna växelkurs. Enligt 9 § 2 i föreskrifterna om hypotekslån anges de månatliga avbetalningarna på lånet i CHF och dras på förfallodagen från ett bankkonto som förs i PLN. Beloppet beräknas denna gång enligt den säljkurs för PLN-CHF som framgår av växlingstabellen. Utlåningsräntan för lånet i det nationella målet fastställdes med stöd av en rörlig räntesats som definierades som summan av referensräntan LIBOR CHF 3M och Raiffeisens sedvanliga bankmarginal.

Låntagarna väckte talan vid den hänskjutande domstolen och yrkade i första hand att den skulle slå fast att låneavtalet var ogiltigt, med motiveringen att avtalsvillkoren angående indexeringsmekanismen i punkt 16 ovan var oskäliga. De har bland annat gjort gällande att villkoren är rättsstridiga, eftersom de gör det möjligt för Raiffeisen att fritt och ensidigt fastställa växelkurserna. På så sätt kan banken ensidigt fastställa det utestående lånebeloppet som anges i CHF och avbetalningsbeloppet som uttrycks i PLN. Om nämnda villkor undanröjs, kommer det att bli omöjligt att fastställa en korrekt växelkurs, vilket får till följd att avtalet inte kan bestå. I andra hand har låntagarna gjort gällande att det låneavtal som är aktuellt i det nationella målet skulle kunna fullgöras utan de oskäliga villkoren på grundval av lånebeloppet uttryckt i PLN och den räntesats som framgår av avtalet som grundas på referensräntan LIBOR och bankens fasta marginal. Raiffeisen har bestritt att villkoren är oskäliga och gjort gällande att även om dessa villkor stryks ur avtalet, förblir parterna bundna av övriga villkor i låneavtalet i det nationella målet. Eftersom det inte finns någon utfyllnadsregel som anger hur växelkurser ska fastställas är banken av den uppfattningen att man i stället för de oskäliga villkoren ska tillämpa de allmänna principer som följer av artiklarna 56, 65 och 354 i civillagen. Banken har dessutom bestritt att undanröjande av nämnda avtalsvillkor skulle kunna få till följd att det aktuella avtalet fullgörs såsom ett avtal uttryckt i PLN samtidigt som en räntesats fastställd på grundval av LIBOR tillämpas. Tillämpningen av LIBOR CHF, i enlighet med vad parterna överenskommit, i stället för den högre räntesats som föreskrivs för PLN, det vill säga WIBOR, berodde enligt banken endast på att den indexeringsmekanism som föreskrivs i de aktuella avtalsvillkoren hade inkluderats. Den hänskjutande domstolen har preciserat att den anser att **villkoren i det aktuella avtalet är oskäliga och därmed inte bindande** för låntagarna. Den har vidare påpekat att det **inte är möjligt att fastställa växelkursen**, och därmed fullgöra avtalet, **om nämnda villkor stryks**. Den ställde mot denna bakgrund fyra tolkningsfrågor till EU-domstolen.

EU-domstolen besvarade den fjärde frågan först. Den hänskjutande domstolen hade ställt denna fråga för att få klarhet i huruvida artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den utgör hinder för att en nationell domstol – efter att ha slagit fast att vissa villkor är oskäliga i ett låneavtal som är indexerat mot en utländsk valuta och som stadgar en räntesats som är direkt kopplad till den räntesats som gäller mellan

banker för den aktuella valutan – i enlighet med nationell rätt finner att avtalet inte kan bestå utan de aktuella avtalsvillkoren med motiveringen att avtalets huvudföremål skulle ändras till sin natur om de nämnda avtalsvillkoren undanröjdes, vilken fråga EU-domstolen besvarade nekande.

EU-domstolen besvarade övriga frågor på följande sätt:

- Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att konsekvenserna för konsumentens situation av att ett avtal ogiltigförklaras i sin helhet – såsom de som avses i domen av den 30 april 2014, Kásler och Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282) – ska bedömas med avseende på de omständigheter som förelåg eller kunde förutses då tvisten uppstod. Den vilja som konsumenten har gett uttryck för i detta avseende ska vara avgörande vid denna bedömning.

- Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den **utgör hinder för att luckor i ett avtal avhjälpas** när dessa uppstått till följd av att oskäligen villkor i avtalet undanröjts, **enbart med stöd av allmängiltiga nationella bestämmelser** enligt vilka verkningarna som anges i en rättshandling ska utfyllas med de verkningar som följer av principen om billighet eller sedvana, vilka bestämmelser **inte utgör vare sig dispositiva bestämmelser** eller bestämmelser som är tillämpliga om avtalsparterna kommit överens om detta.

- Artikel 6.1 i direktiv 93/13 ska tolkas så, att den **utgör hinder för att oskäligen villkor i ett avtal består** om det skulle leda till att avtalet ogiltigförklarades om de undanröjdes och den aktuella domstolen anser att en sådan ogiltigförklaring skulle medföra negativa rättsverkningar för konsumenten, **om vederbörande inte gett sitt medgivande till att de består**.

Migrationsrätt

Se Inre marknaden och fri rörlighet.

Miljörätt

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Senaste numret av [Europarättslig tidskrift](#), är nr 3/19.

Jan Södergren, Skärpta krav på inhemsk tillämpning av Europakonventionen — förstärkt subsidiaritet, [SvJT 2019](#).

NYA MÅL

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

Torsdagen den 14 november 2019 kl. 09.30 lämnar generaladvokaten Tanchev sitt förslag till avgörande i mål C-454/18, Baltic Cable, angående en begäran om förhandsavgörande från förvaltningsrätten i Linköping rörande tolkningen av förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel m.m. (elförordningen). Tolkningsfrågorna är följande:

1. Ska artikel 16.6 elförordningen tillämpas i samtliga fall då någon får intäkter från tilldelning av sammanlänkning, oavsett dennes förhållanden i övrigt, eller ska den endast tillämpas då den som uppbär intäkterna är systemansvarig för överföringssystem enligt definitionen i artikel 2.4 elmarknadsdirektivet?
2. Om svaret på fråga 1 är att artikel 16.6 elförordningen endast ska tillämpas på systemansvariga för överföringssystem; är ett företag som endast driver en sammanlänkning systemansvarig för överföringssystem?
3. Om svaret på fråga 1 eller 2 medför att artikel 16.6 elförordningen ska tillämpas på ett företag som endast driver en sammanlänkning; kan kostnader för drift och underhåll av en sammanlänkning i något fall anses utgöra sådana nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten som avses i artikel 16.6 första stycket b elförordningen?
4. Om svaret på fråga 1 eller 2 medför att artikel 16.6 elförordningen ska tillämpas på ett företag som endast driver en sammanlänkning; kan tillsynsmyndigheten med stöd av artikel 16.6 andra stycket elförordningen godkänna att ett företag som endast driver en sammanlänkning, som har metoder för att fastställa tariffer och som inte har direktbetalande kunder med nätavgifter (tariffer) som kan sänkas, använder intäkter från tilldelning av sammanlänkningen till avkastning eller, om svaret på fråga 3 är nekande, drift och underhåll?
5. Om svaret på fråga 1 eller 2 medför att artikel 16.6 elförordningen ska tillämpas på ett företag som endast driver en sammanlänkning och svaren på fråga 3 och 4 medför endera att företaget inte får använda intäkter från tilldelning av sammanlänkningen till drift och underhåll eller avkastning, eller att företaget får använda sådana intäkter till drift och underhåll men inte till avkastning; strider en tillämpning av artikel 16.6 elförordningen på ett företag som endast driver en sammanlänkning mot den EU-rättsliga proportionalitetsprincipen eller någon annan tillämplig princip?

Torsdagen den 21 november 2019 kl. 09.30 meddelar EU-domstolen dom i mål C-198/18, CeDeGroup, angående en begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen rörande tolkningen av förordning (EG) nr 1346/2000 om insolvensförfaranden. Tolkningsfrågorna är följande:

1. Ska artikel 4 i förordning nr 1346/2000 tolkas så att den omfattar en talan som vid en svensk domstol väcks av konkursförvaltaren för ett polskt bolag – som är föremål för ett insolvensförfarande i Polen – mot ett svenskt bolag för betalning av levererade varor enligt ett avtal som bolagen ingått före konkursen?
2. Om svaret på fråga 1 är jakande; får det någon betydelse om konkursförvaltaren under domstolsprocessen överlåter den omtvistade fordran till ett bolag som inträder i processen i stället för konkursboet?
3. Om svaret på fråga 2 är jakande; får det någon betydelse om bolaget som har inträtt i processen därefter försätts i konkurs?
4. Om svaret i domstolsprocessen i den situation som avses i fråga 1 gör gällande att konkursförvaltarens betalningsanspråk ska kvittas mot en motfordran som härrör från samma avtal som anspråket, omfattas då denna kvittningssituation av artikel 4.2 d?
5. Ska förhållandet mellan artikel 4.2 d och artikel 6.1 i förordning nr 1346/2000 tolkas så att artikel 6.1 är tillämplig enbart om det saknas möjligheter till kvittning i

inledningsstatens lag eller kan artikel 6.1 tillämpas även i andra fall, t.ex. när det finns endast en viss skillnad i möjligheten till kvittning enligt de aktuella rättsordningarna eller när det inte alls finns några skillnader men kvittning likväl nekats i inledningsstaten?

FRÅN LAGSTIFTNINGSARBETET

Sverige

[Förbättrat genomförande av avfallsdirektivet](#)

I lagrådsremissen föreslås ändringar i miljöbalken för att förbättra genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/98/EG) av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv (avfallsdirektivet). Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

En ny bestämmelse införs som innebär att en verksamhet som behandlar avfall och som är tillstånds- eller anmälningspliktig endast får tillåtas om det finns skäl att anta att den planerade behandlingen kommer att uppfylla kraven i 15 kap. miljöbalken.

Bestämmelsen om vad som är en biprodukt förtydligas så att lydelsen bättre överensstämmer med lydelsen i avfallsdirektivet.

Bestämmelsen om vad som avses med att "bortskaffa avfall" ändras så att det blir tydligt att den omfattar även förberedande åtgärder inför bortskaffandet.

Bestämmelsen om hur avfall ska hanteras preciseras så att den som producerar eller annars hanterar avfall ska se till att hanteringen inte skadar eller orsakar risk för skada på människors hälsa eller miljön.

I bestämmelsen anges även exempel på omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen. Alla som hanterar avfall omfattas av bestämmelsen. Det innebär att även aktörer som inte fysiskt befattar sig med avfallet, t.ex. handlare och mäklare, omfattas av bestämmelsen.

Slutligen införs ett krav på att en dom som omfattar tillstånd att återvinna eller bortskaffa avfall eller att lagra avfall i samband med en sådan behandling ska innehålla de villkor som behövs avseende åtgärder för avslutning av verksamheten och efterbehandling.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

[Nya anståndsregler i vissa gränsöverskridande situationer samt ändring av reglerna om periodiseringsfonder och ersättningsfonder vid utflyttning](#) - Prop. 2019/20:20

I propositionen föreslås ändringar i skatteförfarandelagen för att anståndsreglerna i samband med utflyttningsbeskattning ska leva upp till de krav som följer av artikel 5 i rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion (direktivet mot skatteundandraganden).

Förslagen utvidgar möjligheten till anstånd vid utflyttningsbeskattning inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, både för juridiska och fysiska personer. Det föreslås att det högsta tillåtna anståndsbeloppet ska minskas med en femtedel varje år nytt anstånd beviljas. Det föreslås även att kostnadsränta ska tas ut när anstånd beviljas samt att anstånd får förenas med krav på säkerhet. Vidare föreslås

att anstånd ska kunna beviljas i samband med avdrag och fiktiv avräkning av utländsk skatt.

Det föreslås också vissa ändringar i inkomstskattelagens regler om omedelbar återföring av avdrag för avsättning till periodiseringsfonder och ersättningsfonder vid utflyttning. Förslaget föranleds av praxis från EU-domstolen.

Propositionen innehåller slutligen ett förslag om ändring i lagen om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton.

De nya bestämmelserna föreslås i huvudsak träda i kraft den 1 januari 2020.

[Genomförande av regler i EU:s direktiv mot skatteundandraganden för att neutralisera effekterna av hybrida mismatchningar](#) - Prop. 2019/20:13

I denna proposition lämnas förslag på bestämmelser som är ett led i genomförandet av rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion och rådets direktiv (EU) 2017/952 av den 29 maj 2017 om ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer.

Direktiverna innebär att EU:s medlemsstater samordnar genomförandet av vissa av OECD:s åtgärds punkter mot BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), däribland rekommendationer för att neutralisera effekterna av s.k. hybrida mismatchningar (åtgärd 2). Hybrida mismatchningar kan uppstå när olikbehandling i nationell lagstiftning vad gäller den skattemässiga behandlingen av finansiella instrument, företag och fasta driftställen utnyttjas för att undkomma skatt.

Förslaget innebär att bestämmelserna i inkomstskattelagen (1999:1229) om avdragsförbud för ränteutgifter vid vissa gränsöverskridande situationer som trädde i kraft den 1 januari 2019 utökas till att omfatta fler situationer med hybrida mismatchningar samt att även andra utgifter än ränteutgifter ska omfattas av bestämmelserna. Det föreslås också att tillämpningsområdet för dessa bestämmelser utökas till att omfatta förfaranden som har ingåtts i syfte att medföra en skatteförmån. För att direktivens regler ska uppfyllas föreslås även ändringar i lagen (1986:468) om avräkning av utländsk skatt.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

[Genomförande av regler om beskattning av inkomst från obeaktat fast driftställe i EU:s direktiv mot skatteundandraganden](#) - Prop. 2019/20:12

I denna proposition lämnas förslag på bestämmelser som är ett led i genomförandet av rådets direktiv (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion och rådets direktiv (EU) 2017/952 av den 29 maj 2017 om ändring av direktiv (EU) 2016/1164 vad gäller hybrida mismatchningar med tredjeländer.

Direktiverna innebär att EU:s medlemsstater samordnar genomförandet av vissa av OECD:s åtgärds punkter mot BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), däribland rekommendationer för att neutralisera effekterna av s.k. hybrida mismatchningar (åtgärd 2). Hybrida mismatchningar kan uppstå när olikbehandling i nationell

lagstiftning vad gäller den skattemässiga behandlingen av finansiella instrument, företag och fasta driftställen utnyttjas för att undkomma skatt.

Förslaget innebär att skatteavtalen med Bulgarien, Cypern och Grekland inte ska tillämpas i ett visst fall samt att skatteavtalet mellan Sverige och Grekland införlivas genom lag i stället för genom i dag gällande kungörelse. Vidare innebär förslaget att vissa mindre följdändringar görs i fråga om särskilda bestämmelser om tillämpning av avtalen med Bulgarien och Cypern.

De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020

[Transmissionsledningar för naturgas mellan EU och tredjeland](#) - Prop. 2019/20:16

I propositionen föreslås ändringar i naturgaslagen för att genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/692 av den 17 april 2019 om ändring av direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas.

I fråga om ny naturgasinfrastruktur ska undantag från naturgaslagens bestämmelser få beviljas bara om undantaget inte kommer att skada konkurrensen på de marknader som sannolikt kommer att påverkas av investeringen eller skada försörjningstryggheten i fråga om naturgas i EU.

Ett företag som ingår ett avtal som gäller den tekniska driften av en transmissionsledning mellan Sverige och ett land som inte omfattas av direktiv 2009/73/EG ska anmäla avtalet till Energimarknadsinspektionen.

I propositionen föreslås även ändringar i lagen om beredskapslagring av olja för att genomföra kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2018/1581 av den 19 oktober 2018 om ändring av rådets direktiv 2009/119/EG vad avser metoderna för beräkning av lagringsskyldigheter. Ändringarna avser dels ett lagringsårs förläggning, dels hänvisningar till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1099/2008 av den 22 oktober 2008 om energistatistik.

Ändringarna i både naturgaslagen och lagen om beredskapslagring av olja föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.

[Nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning](#) -

Prop. 2019/20:9

Regeringen föreslår att det ska införas nya regler om uppehållstillstånd för forskning och studier inom högre utbildning samt om uppehållstillstånd för att söka arbete eller starta näringsverksamhet i Sverige efter slutförd forskning eller slutförda studier. Det föreslås även nya regler om uppehållstillstånd för praktik med anknytning till högre utbildning, volontärarbete inom ramen för Europeisk volontärtjänst och au pair-arbete.

Regeringens förslag syftar till att underlätta överföring av kunskaper och kompetens till Sverige och till att stärka Sveriges attraktions- och konkurrenskraft som kunskapsnation och destinationsland för utländska forskare, studenter och andra högkvalificerade personer. Förslagen genomför Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/801 av den 11 maj 2016 om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för forskning, studier, praktik, volontärarbete, deltagande i elevutbytesprogram eller utbildningsprojekt och för au-pairarbete (student- och forskardirektivet).

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2020.